

ỦY BAN NHÂN DÂN CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
XÃ ĐẮK TỜ RE Độc lập - Tự do - Hạnh phúc

Số: /BC-UBND

Đắk Tô Re, ngày tháng năm

BÁO CÁO

Sơ kết việc thực hiện Nghị quyết số 08-NQ/TU, ngày 16/02/2022 "về bảo tồn và phát huy giá trị nghề truyền thống của các dân tộc thiểu số tại chỗ đến năm 2025, định hướng đến năm 2030" trên địa bàn xã Đắk Tô Re

Căn cứ Công văn số 145/PDT ngày 04 tháng 7 năm 2024 của Phòng Dân tộc huyện Kon Rẫy V/v báo cáo Sơ kết việc thực hiện Nghị quyết số 08-NQ/TU, ngày 16-02-2022 "về bảo tồn và phát huy giá trị nghề truyền thống của các dân tộc thiểu số tại chỗ đến năm 2025, định hướng đến năm 2030".

Ủy ban nhân dân xã Đắk Tô Re báo cáo kết quả triển khai thực hiện như sau:

I. CÔNG TÁC LÃNH ĐẠO, CHỈ ĐẠO TRIỂN KHAI THỰC HIỆN ĐỀ ÁN

- UBND xã đã đẩy mạnh công tác tuyên truyền về tầm quan trọng của công tác bảo tồn và phát huy nghề truyền thống của các dân tộc thiểu số tại chỗ trên địa bàn xã.

- Chỉ đạo cán bộ văn hóa xã triển khai, tuyên truyền các văn bản của cấp trên¹ về công tác bảo tồn nghề truyền thống của các dân tộc thiểu số tại chỗ, chỉ đạo ban hành Kế hoạch bảo tồn nghề truyền thống².

II. KẾT QUẢ THỰC HIỆN CÁC GIẢI PHÁP THEO ĐỀ ÁN

1. Công tác tuyên truyền, lãnh đạo, chỉ đạo và khen thưởng

UBND xã đã tuyên truyền, phổ biến đến cán bộ, công chức, viên chức và người dân về các chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước về bảo tồn và phát huy giá trị nghề truyền thống của các DTTS trên địa bàn xã, tuyên truyền lồng ghép tại các cuộc họp giao ban định kỳ tháng, tại các cuộc họp thôn.

¹ Kế hoạch số 148/KH-UBND ngày 18 tháng 11 năm 2022 của Ủy ban nhân dân huyện Kon Rẫy về việc triển khai thực hiện Đề án "Bảo tồn và phát huy giá trị nghề truyền thống của các dân tộc thiểu số tại chỗ đến năm 2025, định hướng đến năm 2030" trên địa bàn huyện Kon Rẫy;

Kế hoạch số 35/KH-UBND ngày 23 tháng 3 năm 2023 của Ủy ban nhân dân xã về việc triển khai thực hiện Đề án "Bảo tồn và phát huy giá trị nghề truyền thống của các dân tộc thiểu số tại chỗ đến năm 2023;

² Kế hoạch số 59/KH-UBND ngày 8 tháng 12 năm 2022 của Ủy ban nhân dân xã Đắk Tô Re về việc triển khai thực hiện Đề án "Bảo tồn và phát huy giá trị nghề truyền thống của các dân tộc thiểu số tại chỗ đến năm 2025, định hướng đến năm 2030" trên địa bàn xã; Kế hoạch số 35/KH-UBND ngày 23 tháng 3 năm 2023 của Ủy ban nhân dân xã về việc triển khai thực hiện Đề án "Bảo tồn và phát huy giá trị nghề truyền thống của các dân tộc thiểu số tại chỗ đến năm 2023;

Chỉ đạo cán bộ văn hoá xã thực hiện việc rà soát, tham mưu cấp có thẩm quyền xét tặng danh hiệu cho nghệ nhân có nhiều năm trong nghề, kế tục, giữ gìn, sáng tạo và phát triển ngành nghề thủ công mỹ nghệ truyền thống. Đồng thời, tổ chức các hoạt động để vinh danh các nghệ nhân, khen thưởng các cá nhân, hộ gia đình, cơ sở nghề truyền thống có nhiều năm trong nghề, kế tục, giữ gìn, sáng tạo và phát triển ngành nghề thủ công mỹ nghệ truyền thống theo quy định.

2. Cơ chế, chính sách, huy động các nguồn lực cho bảo tồn và phát huy giá trị nghề truyền thống

UBND xã đã phối hợp với các cấp có thẩm quyền thực hiện các cơ chế, chính sách hỗ trợ, đãi ngộ các nghệ nhân, người có kinh nghiệm, giỏi tay nghề và bảo tồn, phát huy giá trị nghề truyền thống của các DTTS tại chỗ, thăm hỏi, động viên các nghệ nhân tiêu biểu nhân dịp các ngày lễ lớn trong năm, thực hiện đúng, đủ và kịp thời các cơ chế, chính sách của Trung ương, của tỉnh, huyện đối với việc chi trả chế độ hàng tháng đối với nghệ nhân dân tộc thiểu số là hộ nghèo.

3. Về xác định nghề để khôi phục bảo tồn và định hướng phát huy giá trị nghề truyền thống

Trên cơ sở rà soát các ngành nghề truyền thống của các DTTS trên địa bàn xã, UBND xã xác định khôi phục và bảo tồn bảo tồn 09 nghề: (1) Dệt thổ cẩm, (2) đan lát, (3) làm rượu cần, (4) chế tác nhạc cụ âm nhạc truyền thống, (5) rèn, (6) gốm, (7) tạc tượng, (8) dệt thườn độc mộc, (9) làm nỏ, trong đó phát huy 03 nghề truyền thống: (1) Dệt thổ cẩm, (2) Rượu cần, (3) Đan lát.

4. Về vùng nguyên liệu

Công tác quy hoạch vùng nguyên liệu phục vụ việc bảo tồn nghề truyền thống được UBND xã quy hoạch gắn với quy hoạch đất nông nghiệp, đồng thời gắn với công tác quản lý, bảo vệ môi trường và phát triển rừng, xác định các nguyên vật liệu cần bảo vệ như: tre, nứa, gỗ... để phát triển nghề đan lát, chế tác nhạc cụ truyền thống, làm rượu cần, tạc tượng, dệt thườn cẩm... của người DTTS trên địa bàn xã.

5. Về ứng dụng khoa học và công nghệ, xúc tiến thương mại, quảng bá, phát triển thương hiệu và mở rộng thị trường tiêu thụ các sản phẩm nghề truyền thống

UBND xã khuyến khích các nghệ nhân ứng dụng khoa học công nghệ vào các khâu chuẩn bị vật liệu, chế tác,... nhằm tạo sự tinh tế, đồng nhất và nâng cao số lượng sản xuất sản phẩm dệt thổ cẩm, đan lát,...

Tại Ngày hội văn hoá các dân tộc thiểu số huyện Kon Rẫy năm 2023 và Hội thi công nghệ huyện Kon Rẫy lần thứ hai năm 2024 UBND xã đã trưng bày các sản phẩm nghề truyền thống để giới thiệu và quảng bá sản phẩm của các nghệ nhân trên địa bàn xã như: Tượng nhà mồ, các sản phẩm dệt thổ cẩm, đan lát, gốm, sản phẩm rèn..... kết nối cung cầu với các hoạt động du lịch trên địa bàn xã, huyện.

6. Về phát huy giá trị nghề truyền thống gắn với du lịch

UBND xã đã thực hiện công tác bảo tồn, phát huy các giá trị nghề truyền thống gắn với phát triển kinh tế du lịch nhằm từng bước đưa sản phẩm nghề truyền thống trở thành sản phẩm văn hóa đặc trưng của kinh tế du lịch trên địa bàn xã, các sản phẩm tiêu biểu được các điểm du lịch trong và ngoài địa bàn huyện đặt hàng và trưng bày và quảng bá sản phẩm nghề truyền thống như: (điểm du lịch Hoang Anh, xã Đắk Tô Re; điểm du lịch Vạn Hoa, xã Đắk Bla; điểm Khu du lịch Măng đen...)

7. Về kiểm tra, giám sát và đánh giá

UBND xã phối hợp với UBMTTQVN xã và các ngành đoàn thể xã trong việc kiểm tra, giám sát, theo dõi việc thực công tác bảo tồn và phát huy nghề truyền thống của các DTTS trên địa bàn xã cơ bản nghề nhân và người dân vẫn thực hiện tốt công tác bảo tồn và phát huy được giá trị nghề truyền thống.

III. KẾT QUẢ THỰC HIỆN ĐỀ ÁN

1. Công tác khôi phục, bảo tồn và phát triển nghề truyền thống tại địa phương: (có phụ lục 01 kèm theo)

a. Hiện nay trên địa bàn xã còn bảo tồn các ngành nghề truyền thống như: Dệt thổ cẩm, đan lát, làm rượu cần, chế tác nhạc cụ âm nhạc truyền thống, rèn, góm, tạc tượng, đeo thuyền độc mộc, làm nỏ, tổng số là 188 người.

Một số nghề truyền thống trên địa bàn xã được duy trì và phát triển tương đối ổn định, có tiềm năng phát triển mạnh, có giá trị thu nhập cao, tạo việc làm thường xuyên cho nhiều lao động ở nông thôn. Một số sản phẩm có mẫu mã, chất lượng phù hợp với thị hiếu người tiêu dùng, góp phần bảo tồn, phát huy các giá trị văn hóa truyền thống của xã; thúc đẩy phát triển kinh tế nông nghiệp, nông thôn, góp phần xây dựng nông thôn mới.

b. Phối hợp với cấp có thẩm quyền rà soát và đề nghị xét tặng danh hiệu cho các nghệ nhân tiêu biểu.

Thông tin, tuyên truyền về công tác bảo tồn nghề truyền thống thông qua hệ thống phát thanh xã, trang thông tin điện tử xã, treo Pano, băng rôn tại các nhà văn hoá cộng đồng.

c. Việc truyền dạy nghề truyền thống hiện nay đối với UBND xã chưa thực hiện được, tuy nhiên một số nghệ nhân cũng đã chủ động truyền dạy cho con, em, các thành viên trong gia đình.

2. Phát huy giá trị nghề truyền thống của các DTTS tại chỗ trên địa bàn tỉnh (có phụ lục 2 kèm theo)

a. Thành lập tổ liên kết, tổ hợp tác xã: UBND Chưa thành lập tổ liên kết, hợp tác xã .

b. Hỗ trợ nhân viên bán hàng và giới thiệu sản phẩm: Hiện nay trên địa bàn xã không có hỗ trợ nhân viên bán hàng và giới thiệu sản phẩm nghề truyền thống, chủ yếu các nghệ nhân trực tiếp bán cho các khách hàng khi có nhu cầu.

c. Hỗ trợ phát triển một số sản phẩm dệt, rượu cần truyền thống: UBND xã luôn quan tâm, hỗ trợ, khuyến khích người dân bảo tồn, phát huy các sản phẩm dệt thổ cẩm, rượu cần.

d. Tổ chức lớp tập huấn nâng cao tay nghề về chất lượng và đa dạng, cải tiến mẫu mã sản phẩm; Kỹ năng truyền nghề: Năm 2023, Ủy ban nhân dân xã cử 02 nghệ nhân tham gia lớp tập huấn về nâng cao tay nghề về chất lượng và đa dạng, cải tiến mẫu mã sản phẩm; Năm 2024 lập danh sách 01 nghệ nhân tham gia tập huấn nâng cao tay nghề về chất lượng và đa dạng, cải tiến mẫu mã sản phẩm; kỹ năng truyền nghề.

e. Nâng cao chất lượng và đa dạng, cải tiến mẫu mã sản phẩm nghề truyền thống để đáp ứng nhu cầu thị trường: Không có kinh phí đầu tư máy móc để hỗ trợ nâng cao chất lượng và đa dạng mẫu mã sản phẩm nghề truyền thống.

f. Hỗ trợ tổ chức kết nối cung cầu, hoạt động xúc tiến thương mại: Chưa thực hiện.

g. Hỗ trợ kinh phí xây dựng kênh bán hàng trên trang thương mại điện tử và mạng xã hội: Không có kinh phí thực hiện.

3. Kinh phí thực hiện: Kinh phí chi cho công tác bảo tồn nghề truyền thống không có.

III. ĐÁNH GIÁ KẾT QUẢ THỰC HIỆN

1. Thuận lợi

Được sự quan tâm chỉ đạo của cấp ủy Đảng, chính quyền địa phương; sự phối hợp chặt chẽ giữa các ban, ngành, đoàn thể xã đã tạo sự chuyển biến tích cực trong việc thực hiện Đề án bảo tồn và phát triển nghề truyền thống của các dân tộc thiểu số tại chỗ trên địa bàn xã.

Nghề truyền thống của đồng bào DTTS trên địa bàn xã đã giải quyết được công ăn việc làm cho lao động trong những lúc nhàn rỗi. Sản phẩm nghề truyền thống tương đối đa dạng, góp phần phục vụ cho nhu cầu đời sống hàng ngày của bà con, có một số sản phẩm của nghề đan lát, rượu cần... có khả năng cạnh tranh với thị trường, góp phần thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội của địa phương.

Các sản phẩm nghề truyền thống được sử dụng từ nguồn nguyên liệu tại chỗ, thuận lợi cho việc sản xuất và người trong thôn, làng tự dạy và truyền nghề cho nhau.

2. Những khó khăn:

Một số nghề truyền thống có nguy cơ bị mai một vì người biết làm nghề truyền hiện nay đã lớn tuổi, sức khỏe yếu (gốm, đèo thuyền độc mộc).

Lớp trẻ không mặn mà với nghề do để tạo ra sản phẩm các công đoạn khá là công phu dẫn đến giá thành sản phẩm cao, không có đầu ra cho sản phẩm, không tạo được thu nhập thường xuyên cho người dân.

Các sản phẩm nghề truyền thống chưa có thương hiệu, mẫu mã sản phẩm còn thô sơ, có xu hướng phát triển chậm, thị trường tiêu thụ còn hạn chế.

3. Nguyên nhân:

Sự biến đổi của xã hội công nghiệp hóa, hiện đại hóa; sự phát triển của kinh tế thị trường; du nhập của văn hóa ngoại lai... đã ảnh hưởng đến nhận thức của một bộ phận đồng bào dân tộc thiểu số trên địa bàn nhất là đối với thanh thiếu niên.

Kinh phí hỗ trợ cho công tác bảo tồn và phát triển nghề truyền thống tại địa phương còn hạn chế.

Hầu hết các nguyên liệu chủ yếu do hộ gia đình tự tạo hoặc dùng các nguyên liệu tự nhiên để làm ra các sản phẩm, nhưng nguồn nguyên liệu này ngày càng mai một dần.

Đa số các nghề truyền thống tại địa phương ở dạng quy mô nhỏ lẻ, sản xuất tự phát nên mẫu mã sản phẩm còn thô sơ, việc huy động thị trường tiêu thụ còn gặp nhiều khó khăn.

IV. PHƯƠNG HƯỚNG

Tiếp tục tăng cường sự lãnh đạo của đảng, chính quyền địa phương và sự phối hợp chặt chẽ giữa các ban ngành, đoàn thể tuyên truyền phổ biến rộng rãi các chủ trương của Đảng, chính sách của Nhà nước về khuyến khích phát triển nghề truyền thống của các DTTS tại chỗ để mọi cá nhân, tổ chức biết tham gia đầu tư sản xuất.

Tiếp tục duy trì các hoạt động nghề truyền thống tại các hộ gia đình tại 07/08 thôn, làng còn giữ được các nghề truyền thống.

Chú trọng công tác bảo tồn và phát triển các di tích văn hóa, lịch sử, các lễ hội truyền thống tại các thôn, làng đang có hoạt động nghề truyền thống, góp phần thu hút khách du lịch.

Phối hợp với các ban ngành, đoàn thể, ban quản lí các thôn tổ chức các cuộc họp thôn, họp các tổ chức đoàn thể để tuyên truyền, vận động nhằm nâng cao ý thức tự giác, khơi dậy ở họ lòng tự hào dân tộc đối với việc bảo tồn, lưu giữ các nghề truyền thống của dân tộc mình.

V. ĐỀ XUẤT, KIẾN NGHỊ

Đề nghị Phòng Dân tộc huyện tham mưu UBND huyện tiếp tục đầu tư hỗ trợ các nguồn nhân lực và mở các lớp đào tạo dạy nghề truyền thống cho các hộ DTTS.

Trên đây là báo cáo sơ kết việc thực hiện Nghị quyết số 08-NQ/TU, ngày 16-02-2022 "về bảo tồn và phát huy giá trị nghề truyền thống của các dân tộc thiểu số tại chỗ đến năm 2025, định hướng đến năm 2030" trên địa bàn xã Đắk Tô Re./.

Nơi nhận:

- Phòng DT huyện (b/c)
- TT Đảng ủy (b/c);
- TT HĐND xã (b/c);
- TT Ủy ban MTTQVN xã;
- CT; Các PCT UBND xã (b/c);
- Lưu: VT.

TM. ỦY BAN NHÂN DÂN
KT. CHỦ TỊCH
PHÓ CHỦ TỊCH

TRẦN THỊ PHỤNG